

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Умедҷони Лоикшо дар мавзуи «Баррасии лингвистии диалектизмҳо дар осори Сорбон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.02.01 – Забони тоҷикӣ. -Душанбе, 2024. –53с.

Мусаллам аст, ки шеваю лаҳҷаҳои забони тоҷикӣ яке аз манбаъҳои муҳимми ташаккул ва рушду инкишофи забони адабии тоҷикӣ маҳсуб ёфта, забони адабӣ қойҳои холии таркиби луғавии худро дар ҳама давру замон маҳз аз ҳисоби унсурҳои умуминавандаи лаҳҷаю ғуишҳои маҳаллӣ тақдир меёбад, ки ин раванди таърихӣ имрӯз ҳам идома ёфта истодааст. Воқеан, ин як омил арзишманди ба меъёрҳои солим табдил ёфтани воҳидҳои ғуишӣ дар забони адабиёт. Дар ҳақиқат, имкониятҳои захираи луғавии лаҳҷаҳои забони тоҷикӣ ҳале фаровон аст ва лаҳҷаҳо дар ҳар мавриди мусоид мегардонанд вожаҳои софу беолоиши таркиби худро ба ихтиёри забони адабӣ гузоранд.

Ба мавзуи «Баррасии лингвистии диалектизмҳо дар осори Сорбон» даст задани Умедҷони Лоикшо ҳам бе сабаб нест. Чунки қорбурди диалектизмҳо дар осори бадеӣ, ба хусус дар осори адиби тавоно Сорбон зухуроти тасодуфӣ набуда, балки мақсаднок аст.

Аз рӯи автореферат маълум мегардад, ки диссертатсия аз муқаддима, се боб, хулосаву тавсияҳо ва номгуи адабиёт иборат аст.

Дар муқаддима оид ба мубрамияти мавзӯ, дараҷаи омӯзиши мавзӯ, сохтор ва ҳаҷми диссертатсия маълумот дода мешавад.

Боби якум «Диалектизмҳо, мафҳум, таъинот ва зарурати истифодаи онҳо дар асарҳои Сорбон» ном дошта, аз фаслҳои «Мафҳуми диалектизм», «Тавзеҳи диалектизм дар забоншиносии тоҷик», «Вазифаи диалектизмҳо дар забони асарҳои Сорбон» ва «Маҳорати эҷодии Сорбон дар қорбурди диалектизмҳо» иборат буда, мавриди таҳқиқи диссертант қарор гирифтаанд.

Боби дуюми диссертатсия «Таснифоти диалектизмҳо ва таҳқиқи луғавию маъноии онҳо дар осори Сорбон» номгузорӣ шуда, аз чор фаслу се зерфасл таркиб ёфтааст. Масоили муҳимми мавзуи тақдиршаванда, яъне масоили таснифоти диалектизмҳо, диалектизмҳои фонетикӣ, диалектизмҳои лексикӣ ва диалектизмҳои семантикӣ ҳале ҷолиб ва бо далелҳои радноазир таҳқиқу баррасӣ гардидаанд.

Боби сеюми диссертатсия «Ғуруҳбандии мавзуи диалектизмҳо ва хусусиятҳои луғавию семантикии онҳо дар осори Сорбон» ном дошта, дар

фаслу зермаслҳои он доир ба ишқиҳои ҳодисаву воқеаҳо дар осори таҳқиқшаванда бо истифода аз калимаҳои умумихалқӣ ва диалектизмҳои маҳаллӣ ва ифодаи маъноӣ вазифаи онҳо мавриди баррасӣ қарор гирифтанд. Дар боби мазкур хусусиятҳо ва қорбурди диалектизмҳои предметӣ ва ғайрипредметӣ барои дарки моҳияти асари бадеӣ ва таснифу гуруҳбандии онҳо дар таҷрибаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ба лексикаи лаҳҷаву шеваҳои марбутан муҳаққикон дар заминаи маводи фаровон мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд. Дар охири автореферат хулосаи таҳқиқот (дар 16 банд), тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот (дар 5 банд) ва рӯйхати мақолаҳои илмӣ муаллиф оварда шудааст.

Автореферати диссертатсия бо забони сода ва равану суфта, вале илмӣ иншо шуда, дар маҷмӯъ, бо варианти русияш мувофиқат мекунад. Дар баробари муваффақиятҳо баъзе камбудҳои хусусияти таҳрирӣ дида мешавад. Аз ҷумла:

1. Дар саҳифаи 8 дар ҷумлаи якуми вазифаҳои таҳқиқ хатогии услубӣ ба ҷанм мерасад.

2. Хуб небуд, ки дар мафҳумҳои *даврани истиқлоли миллию давлатӣ* (саҳ.3, 18), *солҳои аввали истиқлол* (саҳ.3), *даврани истиқлол* (саҳ.8) новобаста аз ифодаи замон *истиқлол* ҳамчун исми хос зикр мешуд.

3. Дар баъзе саҳифаҳои автореферат ғалатҳои хусусияти имлоӣ (саҳ.3, 5, 13), китобатӣ (саҳ.6, 17) ва техникӣ (саҳ.15, 16) ба назар мерасад.

Нуксонҳои зикргардида арзиши илмӣ таҳқиқро ҳаргиз коста намекунанд. Автореферати диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ небушад.

Диссертатсияи Умедҷони Л. бо ихтисоси илмӣ интихобнамудаи муаллиф мувофиқат менамояд. Мавзӯи диссертатсия ва мазмуну муҳтавои он ба доираи мавзӯ ва масъалаҳои таҳқиқӣ, ки дар шиносномаи ихтисоси илмӣ дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.01 – Забони тоҷикӣ таъйин шудаанд, мувофиқат мекунад.

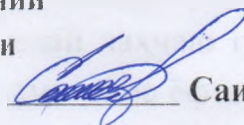
Унвонҷӯ Умедҷони Лоикшо доир ба моҳияти асосии рисола 9 мақолаи илмӣ таълиф намудааст, ки 6 адади онҳо дар саҳифаҳои маҷаллаҳои таъйиднамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидаанд.

Ҳамин гавр, диссертатсияи Умедҷони Лоикшо дар мавзӯи «Баррасии лингвистии диалектизмҳо дар осори Сорбон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ ба талаботи бандҳои 31-35-уми Гартиби додани

дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021-ум тахти №267-ум тасдиқ шудааст, инчунин талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгу буда, муаллифи он сазовории дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.01 – Забони тоҷикӣ мебошад.

Муқаррир:

номзади илми филология, дотсент, мудири
кафедраи идоракунии захираҳои инсонии
Академияи идоракунии давлатии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

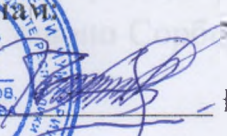

Сайдов Нуралӣ Санғалиевич

Маълумот дар бораи иртибот:

734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, кӯчаи Саид Носир 33
E-mail: nurali.saidov.86@inbox.ru
Телефон: (+992) 988 88 25 66

Имзои дотсент Н.С. Сайдовро тасдиқ мекунам.
Сардори Раёсати кадрҳо, корҳои ҷорива
корҳои махсуси АИДНПҚТ

Ғајуров Ф.З.

"21" ушн майи 2024.